

2. Дауноравичене Г. Некоторые аспекты жанровой ситуации современной музыки / Г. Дауноравичене // *Laudamus*: сб. науч. ст.: к 60-летию Ю.Н. Холопова; сост. В. С. Ценова, М. Л. Сторожко. – М.: Композитор, 1992. – С. 99–106.
3. Клименко В. Б. Ігрові структури в музиці: естетика, типологія, художня практика : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 "Музичне мистецтво" / В. Б. Клименко. – К., 1999. – 17 с.
4. Лобанова М. Музыкальный стиль и жанр: история и современность : монография / М. Лобанова. – М.: Сов. композитор, 1990. – 321 с.
5. Лунина А. Композитор – маленькая планета / А. Лунина. – К. : ДУХ І ЛІТЕРА, 2013. – 736 с.
6. Польская И. И. Камерный ансамбль как жанр и культурный феномен / И. И. Польская // *Вісник Міжнародного слов'янського університету: Український науково-технічний журнал*. – Серія "Мистецтвознавство". – Т. 11, № 1. – Х., 2008. – С. 3–8.

References

1. Veselina O. (2004). Ukrainian cello duet on turn of the century in the context of the postmodern situation, or A brief history of the genre, which is recorded and interpreted one of its personage. *Scientific Bulletin of the Ukrainian National Tchaikovsky Academy of Music*, ser. "Arts", Vol. 10, issue 40, 130–141 [in Ukrainian].
2. Daunoravichene G. (1992). Some aspects of the genre situation in contemporary music. *Laudamus*, 99–106 [in Russian].
3. Klimenko V. B. (1999). Game structure in music: aesthetic, typology, art practice. Candidate's thesis. Kyiv [in Ukrainian].
4. Lobanova M. (1990). Musical styles and genres: history and modernity. Moscow [in Russian].
5. Lunina A. (2013). A composer is a little planet. Kyiv: Dukh I Litera [in Russian].
6. Polskaya I. (2008). Chamber ensemble as a genre and a cultural phenomenon. *Ukrainian scientific journal: Bulletin of the International Slavic University*, ser. "Arts", Vol. 11, № 1, 3–8 [in Russian].

Стаття надійшла до редакції 08.11.2016 р.

UDC 793.31(477):394.3(477)

Nechitaylo Vladimir

PhD in Arts, associate professor of the
Choreography chair, National Academy
of Managerial Staff of Culture and Arts
vovka1507@bigmir.net

NATIONAL ETHNIC FUNDAMENTALS OF THE UKRAINIAN TRADITIONAL CHOREOGRAPHIC ART

Purpose of Article. The goal of the article is to research the role and the importance of the nation as a basic element of the traditional folk choreographic art of Ukraine. The main task is to definite the influence of the ethnic component in the formation of Ukrainian choreographic art. **Methodology.** The historical, cultural and analytic methods are used in the research. The mentioned methods allow us to review and analyse the modern Ukrainian choreographic art and to find out its role in the cultural life of the country in the historical context. **Scientific Novelty.** The novelty of the research is the revealing of the deep nature of Ukrainian traditional dance art in the historical context and its correlation with the modern trends of choreographic art. The analysis gives us an opportunity to research ethnic fundamentals of the Ukrainian traditional choreographic art and to analyse the role of the ethnic component in the Ukrainian folk dance art. **Conclusions.** The basis of the Ukrainian folk choreographic art is the ethnic component. It had been developing on the basis of Ukrainian ethnic community for many centuries. Today it's the combination of the ethnic and practical aspects. The modern condition of Ukrainian choreography is the reflection of the historic stage of the national cultural development. Ukrainian dance art is the method of saving the cultural heritage of Ukraine. It also is the manifestation of the cultural-genetic code of Ukrainian nation, the seeking of the own national historic past. It is an effective method of the development of Ukrainian traditions, which is the important element of the national evolution in our country. In the modern cultural process, the folk choreography is an important factor of the development of the collective personal national and cultural identity, which is a basis of the surviving of Ukrainian national culture.

Keywords: Ukrainian folk choreographic art, dance culture of Ukraine, ethnic component, ethnos, tradition.

Нечитайло Володимир Степанович, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри хореографії Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв

Національно-етнічна основа традиційного хореографічного мистецтва України

Мета роботи – дослідити роль та значення етносу як базової складової традиційного народного хореографічного мистецтва України. Визначити вплив етнічної компоненти на формування українського хореографічного мистецтва. **Методологія** дослідження полягає в застосуванні історико-культурного та аналітичного методів. Вказані методи дають можливість цілісно розглянути та проаналізувати українське народне хореографічне мистецтво на сучасному етапі, визначити його місце та роль у культурному житті країни в історичному ракурсі. **Наукова новизна** роботи полягає в розкритті глибинної сутності українського традиційного хореографічного мистецтва в історичному аспекті та його взаємозв'язку з сучасними тенденціями функціонування. Глибокий аналіз дав можливість дослідити етнічне підґрунтя української традиційної хореографічної культури та визначити, яке місце займає етнічна компонента в українському народному танцювальному мистецтві. **Висновки.** Базисом української народної хореографії є її етнічна складова, яка розвивалася протягом століть на основі українського етносу, однак сьогодні її вже не можна зводити лише на рівень етнічний, як і звужувати її до мистецтва прикладного. Сучасний стан української хореографії відображає історичний етап розвитку художньої культури і мистецтва у національній державі. Українська народна хореографія є засобом збереження

надбать традиційної культури, культурно-генетичних кодів українського етносу, а також дієвим засобом пошуку власного історичного минулого, розвитку національної культурно-мистецької традиції, яка є елементом націєтворення на сучасному етапі розвитку української держави. У сучасному культуротворчому процесі народна хореографія є вагомим чинником розвитку колективної та індивідуальної національно-культурної ідентичності, яка є важливим елементом формування та збереження національних культурних цінностей.

Ключові слова: українське народне хореографічне мистецтво, танцювальна культура України, етнічний компонент, етнос, традиції.

Нечитайло Владимир Степанович, кандидат искусствоведения, доцент кафедры хореографии Национальной академии руководящих кадров культуры и искусств

Национально-этническая основа традиционного хореографического искусства Украины

Цель работы – исследовать роль и значение этноса как базовой составляющей традиционного народного хореографического искусства Украины. Определить влияние этнического компонента на формирование украинского хореографического искусства. **Методология** исследования заключается в применении историко-культурного и аналитического методов. Указанные методы позволят целостно рассмотреть и проанализировать украинское народное хореографическое искусство на современном этапе и определить его место и роль в культурной жизни страны в историческом ракурсе. **Научная новизна** работы заключается в раскрытии глубинной сущности украинского традиционного хореографического искусства в историческом аспекте и его взаимосвязи с современными тенденциями функционирования. Глубокий анализ позволил исследовать этническое основание украинской традиционной хореографической культуры и определить, какое место занимает этнический компонент в украинском народном танцевальном искусстве. **Выводы.** Основой украинской народной хореографии является ее этническая составляющая, которая развивалась на протяжении веков на основе украинского этноса, однако сегодня уже нельзя сводить только на уровень этнический, как и сужать ее к искусству прикладному. Современное состояние украинской хореографии отражает исторический этап развития художественной культуры и искусства в национальном государстве. Украинская народная хореография является средством сохранения достижений традиционной культуры, культурно-генетических кодов украинского этноса, поиском собственного исторического прошлого, а также действенным средством развития национальной культурно-художественной традиции, которая является действенным элементом нации на современном этапе развития украинского государства. В современном культуротворческом процессе народная хореография является весомым фактором развития коллективной и индивидуальной национально-культурной идентичности, которая является важным элементом формирования и сохранения национальных культурных ценностей.

Ключевые слова: украинское народное хореографическое искусство, танцевальная культура Украины, этнический компонент, этнос, традиции.

Choreography as a part of the national culture reflects the changes, taken place in all areas of community life in the historical period. At the same time, it plays the social and consolidating role in the life of Ukrainian people in various areas of human activity, which are the indispensable components of the state culture.

The Ukrainian folk dance has been forming the vocabulary of movements to create artistic images for a long time. We kept the national identity and mentality of the Ukrainians in folk dances. Today the folk choreography as one of the highest manifestations of human spirituality continues its development, enriches the national art by the patterns of the high art. They represent traditions, which have been evolving for many centuries.

The Folk dance art is an integral part of the artistic culture of the Ukrainian nation. It's closely connected with its development, its awareness and the formation of the national identity. The historical fate of Ukrainian lands, living standards and Ukrainian mentality influenced the evolution of the choreography. We can see the reflection of it in the dance lexicon, artistic images and genre priorities.

The Ukrainian choreographic art is national original phenomenon, included in the global cultural space. It broadcasts common ideas, values and ideals by using defined and special artistic language. It represents the unique and inimitable figurative and symbolic world of Ukrainian folk dance. Ukrainian folk choreography reflects the peculiarities of national character and shows the cultural historical experience of the nation.

The Ukrainian folk choreography is a brilliant example of the national culture. Basing on ethnic roots, today it is the part of the national cultural tradition. It includes the Ukrainian ethnic component and the cultural elements of other nations. The national identity of the Ukrainian folk dance is indisputable, but in the period of globalization, we can ask the following questions: How does it reflect the National origins? How do the categories "ethnic" and "national" relate with each other? How does the Folk choreographic art transform in the epoch of globalization? What does the Folk choreographic art do to avoid the ban influence of the mass culture? To solve the first question we have to find out the correlation of the terms "ethnic" and "national" and their understanding in the Ukrainian folk dance.

There are many definitions of "ethnicity" in the modern philosophical, cultural and art sciences. In his "Dictionary of Cultural studies», Z. Hipters proposes his definition of ethnicity: "ethnicity (Gr. – people) is a stable association of people, historically formed in a particular area on the basis of the social origins. It is characterized by a single language, culture, a way of life, consciousness, mentality" [4, 124]. In the definition, the author underlines the main categories of an ethos, they are territory, language, mentality and consciousness. The ethnicity is a category that has a historical continuity, and is characterized by territorial unity and stability of public relations.

In "The Great Dictionary of Modern Ukrainian Language" ethnicity is interpreted as a "community of people (tribe, nationality, nation), which has historically and social integrity and original stereotype of the behaviour" [3, 358]. As in the previous definition, the author interprets broadly the category of ethnicity.

It includes three hierarchical stages. They are a tribe, a nationality and a nation. However, in the definition the author doesn't emphasize the psychological contrast between the ethnic group and the others ("we" – "they"), but he shows the ethnic stereotype of behaviour which can be defined as the first stage of formation and expression of the national mentality.

The categories "we" – "they" are important for identification of the ethnicity in customary and cultural space that's why it is the basis of the identity. R. Collins states: "ethnic communities are often described as cultural units, which have special cuisine, fashion and lifestyle. These items are created as a result of two interrelated processes: social action which is initially unconscious and creates local features; and cultural boundaries of the group. So its distinctive features are starting to stand out as a special feature of man that does not belong to this group"[6, 22].

M. Borovik notes in its definition of ethnicity as a group of people that "the specificity of the geographical environment, climatic conditions considerably influence the formation of a lifestyle, culture and economic complex, social and psychological characteristics of the group. Among the elements of cultural unity, the most important components are language, religion, customs, traditions, myths, epics, belief in a common origin ... The ethnic solidarity and ethnic identity play the significant role... The element of the contrast with other communities, self-determination on other groups is one of the most important features of ethnic identity" [14, 137-138]. In the definition the author emphasizes the environment as one of the important conditions for the formation of the ethnic group, indicates that the elements of a traditional culture such as religion, customs, traditions, myths, epics are important for ethnic unity and ethnic consciousness because they are the basis of the group identity.

The "Dictionary of Cultural studies" states that ethnic group is "a special kind of people community, formed as a result of their natural development, based on specific stereotypes of consciousness and behaviour. This biosocial community forms and develops by an objective historical process (independent from the will of the people) and can existence for centuries by its self-reproduction"[8, 158]. In this definition, the author pays attention to the objective existence of the ethnic group on the biological and social aspects of its existence and describes the continuity of ethnicity in the historical perspective.

Sikeych Z. underlines the biological and social aspects in the determination of the ethnicity. He considers that an ethnicity is a "special constant, variable in its intensity the experience of group identity and solidarity, formed initially based on biogenetic and biosocial unity, and found in the form of comparison "Us" to "Non-Us" in the intergroup interaction in the ethno-social space" [13].

The last two definitions illustrate the Primordial approach of the ethnicity (representatives – C. Hirtc, F. Bart). According to this approach, the ethnicity is primarily a natural formation, that's why the ethnic culture is viewed as created by nature [5, 233].

Another approach is the Instrumentalist one (E. Smith, A. Cohen). The representative of it thinks that the ethnicity serves as a tool of manipulation. The Constructivist approach (T. Glakmen, P. Verher) proposes the understanding of ethnicity primarily as a social phenomenon without any cultural basis [11, 106].

In Ukrainian science, the understanding of ethnicity in social coordinates is quite widespread. In the representatives of this approach, don't select culture-component as an important factor in the formation of the ethnic group. For example, I. Kononov believes that ethnicity is "a social community that exists due to exchangeable processes unfolding in the everyday life. Its main goal is the reproduction a person. The ethnicity primarily is associated with forms of relationship and everyday life"[7, 54]. The scientist highlights the communicative aspect as the basic one, focusing on everyday communication where the communities act. According to I. Kononov, the personality, as the ethnic one, is formed in everyday communication in the community. The ethnic identity show a collective expression and the identity of the personality. It is a feature of his/her cultural genetic and ethnic identity. However, the relationship between the individual and the collective is quite natural in the Pre-Industrial period of life. During that period, the ethnic community was the basis for the existence of a man (traditional society). The personality formed through the social communication. Afterwards, later people created new approaches to explain the ethnicity.

Social and natural ingredients are important in determining the ethnic group. Many researchers emphasize the importance of the psychological factors in the ethnic groups. In her lecture-course of Cultural studies, Matveeva L. notes that the ethnic group is "historically formed stable unity of the people (tribe, nationality, nation). Its common cultural unity leads to the common worldview (the principle of "we" – "they"). The necessary conditions of ethnic group are a common territory and language "[12, 484]. It is noted that the territory and the language are marked as basic factors in the formation of ethnicity, the self-conscience and psychological categories are considered in the parallel "we" – "they". The author underlines that the self-conscience is one of the main features of the self-identity.

The psychological categories are the basis of ethnic or national character. Bromley Yu. and Podolnyy R. explain the national character by the special features, inherent each ethnic group. It is the combination of general and specific characteristics and associated with the ideals, beliefs of the ethnicity [2, 106-108].

Lurie S. thinks that the basis of ethnicity is unconscious images that people have experienced during their life. They made it with the cultural values dominant and the ethnic constants. The researcher describes them as "out-conscious complexes, formed in the process of adapting of the human collective (ethnic) to the natural and social environment. In the ethnic culture, they performed the role of the main mechanisms of psychological adaptation of the ethnicity to the environment" [10, 297-298].

Bilyk B. says that ethnic group is characterized by the following elements: "1) self-name (ethnonym), linked with the name of area of its residence; 2) territorial integrity as a condition of the formation and existence of the ethnic group; 3) the presence of anthropological (racial) features; 4) the manifestation of the culture (material culture – tools, shelter, clothing, etc., spiritual culture – religion, education system, science, literature, art, etc.). Each ethnic community is a cultural integrity, which includes ethnic identity and self-understanding of the origin of all community members (individuals, social groups-stratas) in their historical practices" [1, 35]. This definition is one of the best because it focuses on the material components (territory, anthropological features) and spiritual ones (culture, religion, identity). It emphasizes the territorial and cultural ethnic identity and the historical continuity.

The famous ethnologists Bromley J., Podolnyy R. underline the importance of ethnonyms and toponyms for the national identity. They also indicate that each ethnic group has self-ethnonym that expresses the character of the ethnic group. We can meet the cases when we use the toponyms instead the ethnonyms. The toponym is the name of the territory where the ethnic group lives. Ethnonyms are more stable than toponyms and formed by the self-consciousness of the group. However, we cannot explain the nature of the ethnonym only by the self-name because it doesn't include all aspects of the ethnic self-consciousness [2, 17].

Bromley J. and Podolnyy R. note that the ethnonyms as well as the toponyms are the external features of the ethnicity. According to scientists, the internal feature is the ethnic identity. The last one is a subjective property of the nation. Besides, the scientists distinguish the objective characteristics of the ethnic group. They are a physical type of people (racial profile), the culture of people, tools, household tradition, traditional housing, clothing and cuisine, family, wedding rites, communication, religion, language etc. [2, 18]. These characteristics mostly correspond to the nature of the ethnicity in the Pre-Industrial period.

An indication of ethnicity is the ethnic identity. A nation identifies its ethnicity among others, dividing all people into two groups "we" – "they". It allows the nation to identify itself apart from the other. The nation points out the differences between close and far neighbours, reflects them in terms "our" and "strange". The ethnic identity is the subjective category comparing with the others. The objective categories are a territory, a language, a cultural unity, the mentality. Though the objective categories are stable, the subjective ones often play the most important roles. They greatly influence the objective existence of ethnic and social groups [2, 118].

In contrast to the constructivist approach, many scientists (among the above-mentioned authors – B. Bilyk, M. Borovik, S. Hipters, R. Collins, S. Lurie, L. Matveeva) note that an important component of the formation of the ethnicity is a culture. According to I. Lysi and V. Mazepa, in the ethnic process "the culture is a way of reflection of the world by this ethnic group, the configuration of the ethnic spirituality and its constants which to form its identity and the self" [9, 122].

Thus we can distinguish such important constants of the ethnic group as 1) geographic, biological and territorial components as objective factors in the formation and existence of the ethnic group; 2) pattern, psychological structure, mentality and identity as subjective factors of the ethnic group's being; 3) the culture component, which includes the elements of material (tools, housing, clothing, etc.) and spiritual cultures (language, beliefs, myths, customs, ceremonies, education, science, art, etc.).

We must note the place of the ethnic component in traditional dance. The Ukrainian folk choreography kept the features of Ukrainian ethnic culture, based on authentic folk dances, on traditional dance, which was formed by the ancient religious rituals or customs of the Ukrainian life. Folk dance in a traditional society (ethnic stage of development of the Ukrainian people) had the applied character. The modern Ukrainian folk choreography is primarily a dominated artistic component. The basis of Ukrainian folk dance is its ethnic component which has been forming for centuries of Ukrainian history. The basic folk dance lexicon and symbolic codes were formed in the Pre-national (ethnic) period of the development of the Ukrainians.

Today, Ukrainian folk choreography is not the ethnic phenomenon; instead, it is the part of national culture. The modern state of Ukrainian choreography reflects the current stage of development of the art in the nation state. Nowadays, folk choreography is a well-established kind of Art and has the applied character. In the dance lexicon, it continues keeping the archetype foundations of the Ukrainians.

Література

1. Білик Б. І. Етнокультурологія: поняття і терміни. Довідник / Б. І. Білик. – К. : ДАККІМ. 2007. – 111 с.
2. Бромлей Ю. В. Человечество – это народы / Ю. В. Бромлей, Р. Подольный. – М. : Мысль, 1990. – 391 с.
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови / [за ред. В.Т. Буселя]. – К. ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2005. – 1728 с.
4. Гіптерс З. В. Культурологічний словник-довідник / З. В. Гіптерс. – К. : ВД «Професіонал», 2006. – 328 с.
5. Жижек С. Возвышенный объект идеологии / С. Жижек. – М. : Изд-во «Художественный журнал», 1999. – 238 с.
6. Коллинз Р. «Балканизация» или «американизация»: геополитическая теория этнических изменений / Р. Коллинз // Логос. – 2005. – № 1. – С. 19–64.
7. Кононов І. Етнос. Цінності. Комунікація (Донбас в етнокультурних координатах України) / І. Кононов. – Луганськ : Альма-матер. 2000. – С. 45–67.
8. Культурологічний словник / [за ред. В. І. Рожка, О. В. Антонюка]. – К. : НМАУ, 2012. – 464 с.
9. Лисий І. Національні виміри художньої культури (до постановки проблеми) / І. Лисий, В. Мазепа // Феномен української культури: методологічні засади осмислення. – К. : Фенікс, 1996. – С. 306–318.(100)

10. Лурье С. Историческая этнология: учеб. пособие / С. Лурье. – М. : Гаудеамус, 2004. – 624 с.
11. Лурье С. В. Национализм, этничность, культура. Категории науки и историческая практика / С. В. Лурье // Общественные науки и современность. – 1999. – № 4. – С. 101–111.
12. Матвеева Л. Л. Культурология: Курс лекций: навч. Посібник / Л. Л. Матвеева. – К. : Либідь, 2005. – 512 с.
13. Сикевич З. В. О соотношении этнического и социального / З. В. Сикевич // Журнал социологии и социальной антропологии. – 1992. – Т. II. – № 2. – С. 41–45.
14. Філософія: Словник-довідник: навчальний посібник / [за ред.: І. Ф. Надольного, І. І. Пилипенка, В. Г. Чернеця]. – [3-є вид., доп., випр. і перероб.]. – К. : НАКККиМ, 2011. – 480 с.

References

1. Bilyk, B. I. (2007). Ethno-cultural studies: concepts and terms. Kyiv: DAKKKiM [in Ukrainian].
2. Bromlei, Yu. V. & Podolnyi, R. (1990). Humanity is nations. Moscow: Mysl [in Russian].
3. Buselia, V.T. (2005). Great explaining vocabulary of modern Ukrainian language. Kyiv: VTF «Perun» [in Ukrainian].
4. Hipters, Z. V. (2006). Culturological dictionary. Kyiv: VD «Profesional» [in Russian].
5. Zhyzhek, S. (1999). Objects of the ideology. Moscow: Yzd-vo «Khudozhestvennyi zhurnal» [in Russian].
6. Kollynz, R. (2005). «Balkanyzation» or «Americanization»: geo-political theory of the ethnic changes. Lohos, 1, 19–64 [in Ukrainian].
7. Kononov, I. (2000). Ethnos. Values. Communication. (Donbass in etno-cultural in the coordination of Ukraine. Luhansk: Alma-mater [in Ukrainian].
8. Culturological dictionary. (2012). Rozhka V. I. & Antoniuka, O. V. [Eds.]. Kyiv: NMAU [in Ukrainian].
9. Lysi, I., Mazepa, V. (1996). National modes of Fine culture (regarding ot issue). Fenomen ukrainskoi kultury: metodolohichni zasady osmyslennia, 100, 306–318.
10. Lure, S. (2004). Historical ethnology. Moscow: Haudeamus [in Russian].
11. Lure, S. V. (1999). Nationalism, ethnicity, culture. Categories of science and historical practice, Obshchestvennye nauky y sovremennost, 4, 101–111 [in Russian].
12. Matvieieva, L. L. (2005). Cultural studies. Kyiv: Lybid [in Ukrainian].
13. Sykevych, Z. V. (1992). About regarding of ethnic and social. Zhurnal sotsyolohyy y sotsyalnoi antropolohyy, II, 2, 41–45 [in Russian].
14. I. Nadolnyi, F., Pylypenko I.I., Chernetsia, V. H. (2011). Philosophy: dictionary. Kyiv: NAKKKiM [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 17.11.2016 р.

УДК 781.2.1

П'ятницька-Позднякова Ірина Станіславівна

кандидат мистецтвознавства, доцент,
докторант Національної музичної
академії України ім. П. І. Чайковського
i_pyatnizkaya@mail.ru

СЕМІОТИЧНЕ РОЗУМІННЯ КАТЕГОРІЇ «ЗНАК» У КОНТЕКСТІ РАНЬОСЕРЕДНЬОВІЧНОГО ДИСКУРСУ

Мета роботи. Дослідження пов'язане з пошуком семіотичного розуміння категорії «знак» у контексті ранньосередньовічного дискурсу. Попри ґрунтовний шар наукових досліджень творчості видатного християнського філософа св. Аврелія Августина Блаженного, знакова доктрина мислителя, розосереджена у різних трактатах, залишається маловивченою. **Методологія** дослідження полягає у застосуванні аналітичного методу, завдяки чому було виявлено основні концептуальні положення знакової теорії. Зазначений метод дав змогу проаналізувати та узагальнити глибокі умовиводи теолога, що сприяли формуванню структурованого знання про знаки, яке й до сьогодні не втратило своєї актуальності. **Наукова новизна** полягає у виокремленні семіотичного розуміння категорії «знак» у контексті знакової доктрини блж. Августина. Аналіз та порівняння різних думок мислителя дав можливість з'ясувати, що знак мислився не тільки як інструмент інтерпретації Святого Письма, а й набув значення універсальної сутності, за допомогою якого відбувалося пізнання світу. **Висновки.** Осмислення основних положень знакової теорії блж. Августина дає підстави стверджувати, що саме у трактатах мислителя було вперше в історії західноєвропейської ранньосередньовічної думки заявлено суто семіотичне розуміння категорії «знак», що залишалося практично єдиним майже до кінця XVII ст. Розмежування речей на природні та дані дало змогу мислителю здійснити розподіл Буття на культурне і природне, вказати на те, що будь-яка річ функціонує як знак, якщо у процесі її сприйняття відбувається усвідомлення чогось ще, крім неї самої.

Ключові слова: семіотика, знак, символ, значення, семіозис.

Пятницкая-Позднякова Ирина Станиславовна, кандидат искусствоведения, доцент, докторант Национальной музыкальной академии Украины им. П. И. Чайковского

Семіотичне розуміння категорії «знак» в контексті раннесередньовічного дискурсу.

Цель работы. Исследование связано с поиском семіотического понимания категории «знак» в контексте раннесредневекового дискурса. Несмотря на фундаментальный пласт научных исследований творчества